

Látogatás Gárdonyi Gézánál.

A *Budapesti Szeffe* augusztus utolsó napjaiban jótékonycélu hangversenyt rendezett Egerben. A hangversenyre Egerbe rándult diákok fölhasználtuk a kínálkozó alkalmat, s napsugaras vasárnap délelőtt fölkerestük az egri nagy magyar remetét, hogy a székelly ifjúság hódolatát és rajongó szeretetét átadjuk.

A forró nyári kisvárosi vasárnap délelőtt tülekedő, vásári lármás korzóján áttörtetve a vár alatti utakra térünk. Magunk mögött hagyva a hétköznapi közöny és léha pillanatok vasárnapi embereit, megilletődött szívvel hágtunk feljebb és feljebb a várba vezető, vérrel és dicsőséggel kirakott uton. A régi magyar hősiesség, diadalos legendák megújuló csodái bizony nagy-nagy szomorúságokat görgettek a lelkünkre. Megpirosodó arcunkra, megdobbanó szívünkbe könnyes fájdalmas jelent idézett a mult. Az erdélyi bércek felhőbe törpült ormaik keresve, minden léptünkben megszentelt göröngy gördült meg a lábunk alatt, s a glóriás múlt büszke közelében mind messzebbre vitt szégyenítő vigasztalan gyászunk. Gyászmagyaros székelly sorsunk.

A váron túl, szőlős, virágos kertek tövében bukkant elénk *Gárdonyi Géza* kedves kis házikója. Rácsos kerítés fogja körül a házikót, gondozott, szobrokkal díszített kert virul elő a rács mögül. Az ajtóban *Gárdonyi* százesztendősz gazd'asszonya csak hosszas alkudozások után mutatkozott hajlandónak a mester színe elé bebocsátani bennünket. Az ősz mester ugyancsak elcsodálkozó pillantással kelt föl cimbalma mellől, midőn szobájába illő elfogódottsággal besokasodtunk.

— Hol járnak erre, ahol a madár sem jár? — kérdezte megeredő jó kedvvel, mikor megtudta, hogy székelly egyetemi hallgatók vagyunk. S kis barna bőrkaros székeire, s leülésre intve, elővette nevezetesen hosszú száru csibukját, melyre nagy körülményességgel gyujtott rá nem kis örömünkre, s megnyugvásunkra a fogadtatás barátságosságát illetően.

— Ugy ám, — mondta aztán öregesen bólogatva — a székellyeket, a székellyföldet nagyon szeretem.

— Bizony csodálatosan szép ország a maguk Erdélyük. Sokat bolyongtam gyönyörű vidékein. Külföldi fürdők helyett eldugott, csöndes kis erdélyi fészkekben húzódtam meg nyarankint, talán harmincnál is többször töltöttem Erdély földjén a vakációt. — Be' jó volna most is egy kis erdélyi fürdőzés... Kristálytisza, hús patakvíz évszázados fenyők üdítő árnya. Be' szívesen szívnam a gyanta felséges illatát, az itteni poros, piszkos levegő után. — De hát...

— Ma, hogy mindenről le kell mondani, már csak egy kis csend, amit igénylek. — Majdnem állandóan

betáblázott ablakokkal ülök a szobámban, csak a mezezetelen lévő ablakon keresztül jut be a fény az íróasztalomra.

Megkérdeztük, hogy hogyan fedezte fel ezt a csöndes házikót, a mester mosolyogva, megenyhült szívvel emlékezett.

— Valamikor réges-régen sokat küzködtem, nyomorogtam ebben a városban. Aztán elkerülve innen, sorsom fobbra fordult, s hogy pénzhez jutottam, elhatároztam, hogy eljövök ide — magyarán mondva — jóllakni. Elégtételt venni szenvedéseimért. Ekkor történt egy délutáni sétám alkalmával, amint jöttem, jöddögéltem felfelé az úton, hogy egy öreg-öreg anyókat pillantottam meg, akit aztán meg is örökítettem fényképező masinámmal. Ez az anyóka, talán Sors néne Jehetett, mutatta meg számomra a kis házikót, s a napsütéses őszi délutánon fülembe sugta: „Lásd, ezzel foglak kiengeztelni, ez lesz a te jövendőbeli otthonod, ahol megszületik majd lelkedben sok tarka mese, amit ezer éve gyujtöttem.“

— Azóta itt lakom és hiszem, hirdetem, hogy a Sors nem kegyetlen. Ha süjt is, kiengeztel előbb-utóbb, csak türelem kell, nagy türelem...

Gomolygó füstkarikákkal vette magát körül. Rövid hallgatás után az erdélyi viszonyok, otthonról kapott hírek iránt érdeklődött. Minden apróságra kíváncsi volt. Az erdélyi magyarság szenvedéseiről, elnyomatásáról adott szomorú felvilágosításaink mély benyomást tettek a jóságos tekintetű, galambfehér hajú írora.

Mikor elbúcsúztunk, kemény szorítással szorította meg kezünket. Szeméből erőt sugárzó nyugalom és határozottság villant felénk.

— Csak semmi csüggedés, fiuk! Adjátok át testvéreiteknek szeretetemet és mondjátok meg, hogy ne csüggedjenek,

legyenek erősek, türelmesek. Az életben mindenkinek kijut a szenvedés, s ez így áll a nemzetek történetében is. — Az egymás iránt érzett szeretet szolidaritása, s a kívül állók számára összeszorított ököl végül mindig legyőzi a szenvedéseket, s megdönti azok okozóit.

A dolgozószoba ajtaja előtt elmenőben a Bem tábornok szobrát pillantottuk meg, s mert még fülünkben csengtek a szavak: „Nagyon szeretem a székellyeket“ — boldogan éreztük, hogy az a nép, melyet egykor ez a kőbe örökített hős tábornok vezetett diadalmas csatákra, még sem árva egészen, mert legnagyobb élő írónk, *Gárdonyi Géza* szeretete öröködik felette.

Molnár Endre.

